

Sygn. akt II Ka 602/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 6 grudnia 2016 r.

Sąd Okręgowy w Siedlcach II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSO Teresa Zawiślak
Protokolant:	st. sekr. sąd. Beata Defut-Kołodziejak

przy udziale Prokuratora Mariusza Dubowskiego

po rozpoznaniu w dniu 6 grudnia 2016 r.

sprawy **J. J.**

o wyrok łączny

na skutek apelacji, wniesionych przez skazanego i jego obrońcę

od wyroku łącznego Sądu Rejonowego w Siedlcach

z dnia 13 lipca 2016 r. sygn. akt II K 577/15

zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy; zasądza od Skarbu Państwa na rzecz Zespołu Adwokackiego Nr (...) w S. kwotę 147,60 zł (w tym 27,60 zł podatku VAT) tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu skazanego J. J., wykonywaną przez adw. A. M. w postępowaniu odwoławczym; zwalnia skazanego od wydatków za postępowanie odwoławcze, stwierdzając, że wydatki tego postępowania ponosi Skarb Państwa.

Sygn. akt II Ka 602/16

UZASADNIENIE

J. J. został skazany następującymi prawomocnymi wyrokami:

1. Sądu Rejonowego Gdańsk - Południe w Gdańsku z dnia 16 czerwca 2011r. w sprawie X K 1356/10 za czyn z art. 226 § 1 kk popełniony w dniu 16 września 2010r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności – karę pozbawienia wolności wykonano;
2. Sądu Rejonowego w Tczewie z dnia 7 lutego 2014r. w sprawie II K 1224/13 za czyn z art. 226 § 1 kk popełniony w okresie 6 marca 2013r. – 14 marca 2013r. na karę 1 roku pozbawienia wolności – karę pozbawienia wolności wykonano;
3. Sądu Rejonowego w Mikołowie z dnia 20 maja 2014r. w sprawie II K 149/14 za czyn z art. 190 § 1 kk popełniony w dniu 31 stycznia 2014r. na karę 6 miesięcy pozbawienia wolności – karę pozbawienia wolności wykonano;

4. Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 8 października 2015r. w sprawie VII K 425/15 za czyn z art. 226 § 1 kk w zw. z art. 190 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu 9 marca 2015r. na karę 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności – kara podlega wykonaniu i jest wykonywana od dnia 28 listopada 2015r.;

5. Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie z dnia 29 grudnia 2015r. w sprawie XIV K 793/15/S za czyny: 1) z art. 190 § 1 kk w zw. z art. 216 § 1 kk w zw. z art. 11 § 2 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu 16 lutego 2015r. na karę 1 roku pozbawienia wolności; 2) z art. 216 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w dniu 16 marca 2015r. na karę 8 miesięcy ograniczenia wolności w postaci pracy 20 godzin miesięcznie; orzeczono karę łączną 1 roku pozbawienia wolności – kara podlega wykonaniu;

6. Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 15 stycznia 2016r. w sprawie VK 959/15 za czyn z art. 226 § 1 kk w zw. z art. 64 § 1 kk popełniony w okresie 30 stycznia 2015r. – 5 lutego 2015r. na karę 1 roku pozbawienia wolności – kara podlega wykonaniu;

Sąd Rejonowy w Siedlcach wyrokiem łącznym z dnia 13 lipca 2016 r. orzekł:

1. na podstawie art. 85 § 1 i 2 kk, art. 86 § 1 kk i art. 569 § 1 k.p.k. oraz art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o zmianie ustawy Kodeks Karny oraz niektórych ustaw orzeczone kary i kary łączne wyrokami:

- Sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 8 października 2015r. w sprawie VII K 425/15 (p. 4 części wstępnej wyroku) w wymiarze 1 roku i 6 miesięcy pozbawienia wolności,

- Sądu Rejonowego dla Krakowa - Śródmieścia w Krakowie z dnia 29 grudnia 2015r. w sprawie XIV K 793/15/S (p. 5 części wstępnej wyroku) w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności (kara łączna),

- Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 15 stycznia 2016r. w sprawie VK 959/15 (p. 6 części wstępnej wyroku) w wymiarze 1 roku pozbawienia wolności,

połączył i orzekł karę łączną 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności;

2. na podstawie art. 572 k.p.k. umorzył postępowanie w przedmiocie objęcia wyrokiem łącznym pozostałych wyroków opisanych w części wstępnej wyroku łącznego;

3. na podstawie art. 577 k.p.k. na poczet orzeczonej łącznej kary pozbawienia wolności zaliczył skazanemu okres odbytej kary w sprawie VII K 425/15 od dnia 28 listopada 2015r. do dnia 13 lipca 2016r.;

4. zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. M. 236,16 złotych tytułem wynagrodzenia za obronę z urzędu, w tym 44,16 zł podatku VAT;

5. zwolnił skazanego z kosztów postępowania przejmując je na rachunek Skarbu Państwa.

Apelację od wyroku Sądu I instancji wniósł obrońca skazanego, zaskarżając wyrok w całości na korzyść J. J.. Obrońca skazanego zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił:

- obrazę przepisów postępowania, mogącą mieć wpływ na treść orzeczenia, a mianowicie art. 35 § 1 k.p.k. w zw. z art. 569 § 1 k.p.k. przez jego błędne zastosowanie polegające na rozpoznaniu sprawy o wydanie wyroku łącznego przez sąd niewłaściwy, tj. Sąd Rejonowy w Siedlcach, podczas gdy właściwy do wydania wyroku łącznego w niniejszej sprawie był Sąd Rejonowy dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu, albowiem wydał on ostatni z wyroków skazujących, opisanych w pkt 4 – 6 części wstępnej wyroku łącznego;

- błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, który miał wpływ na jego treść – polegający na pominięciu przy wydawaniu wyroku łącznego okoliczności przemawiających za zastosowaniem zasady pełnej absorpcji. W konsekwencji tak sformułowanych zarzutów skarżący wniósł o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy

sądowi właściwemu do wydania wyroku łącznego ewentualnie zmianę wyroku i wymierzenie skazanemu kary przy zastosowaniu zasady pełnej absorpcji. Apelację od powyżej wskazanego wyroku wniósł także skazany J. J., zaskarżając wyrok w całości na swoją korzyść. W treści środka odwoławczego skarżący wskazał, iż naruszono jego prawo do obrony, gdyż nie był obecny na rozprawie. Ponadto w jego ocenie sądem właściwym do wydania wyroku łącznego jest Sąd Okręgowy w Gdańsku, gdyż wydał on wyrok skazujący za popełnienie przestępstwa z art. 148 k.k. J. J. zakwestionował także wymierzenie mu kary przy zastosowaniu zasady asperacji. W konsekwencji tak sformułowanych zarzutów J. J. wniósł o zastosowanie zasady pełnej absorpcji, ewentualnie przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania. Skarżący ten zawarł również wniosek o przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Gdańsku. W toku rozprawy apelacyjnej obrońca oskarżonego poparł apelację i wniósł o zasądzenie kosztów obrony oświadczając, że nie zostały uiszczone w całości ani w części. Prokurator wniósł o nieuwzględnienie apelacji i utrzymanie zaskarżonego wyroku w mocy.

Sąd Okręgowy zważył co następuje:

Apelacje wniesione przez skazanego i jego obrońcę okazały się niezasadne i z tego względu nie mogły wywołać postulowanych w ich treściach skutków. W pierwszej kolejności, odnosząc się do zasygnalizowanej przez obrońcę, a także samego skazanego, kwestii obrazy art. 569 § 1 k.p.k. w zw. z art. 35 § 1 k.p.k., należy zauważyć, iż rację ma skarżący obrońca skazanego twierdząc, że w myśl przepisu art. 569 § 1 k.p.k. właściwym do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał ostatni wyrok skazujący lub łączny w I instancji orzekający kary podlegające łączeniu, a przepis art. 35 § 1 k.p.k. obliguje sąd do badania z urzędu swej właściwości na każdym etapie postępowania. Analizując akta przedmiotowej sprawy, Sąd Okręgowy stwierdził jednak, że po skierowaniu do Sądu Rejonowego w Siedlcach wniosku zastępcy Dyrektora Zakładu Karnego w S. o wydanie wyroku łącznego wobec J. J., Sąd ten zażądał aktualnej karty karnej tego skazanego i z dokumentu tego bezspornie wynikało, że ostatnim wyrokiem podlegającym łączeniu w wyroku łącznym był wyrok sądu Rejonowego w Siedlcach z dnia 8 października 2015r. a zatem w tym czasie, tj. w czasie badania właściwości sądu do rozpoznania sprawy niewątpliwie właściwym do jej rozpoznania w myśl art. 569§1 kpk był Sąd Rejonowy w Siedlcach.

W toku rozprawy głównej, przed wydaniem wyroku łącznego, Sąd Rejonowy w Siedlcach uzyskał informację od obrońcy skazanego, że po wydaniu wyroku przez Sąd Rejonowy w Siedlcach w sprawie VII K 425/15 J. J. został najprawdopodobniej ponownie skazany tj. przez Sądy Rejonowe w Krakowie i we Wrocławiu. W tej sytuacji, celem sprawdzenia tych okoliczności Sąd rozpoznający tę sprawę zwrócił się o aktualną kartę karną skazanego, a także o przesłanie wyroków zapadłych także w okresie po wydaniu wyroku z dnia 8 października 2015 r. Po zgromadzeniu wszystkich wymaganych dokumentów Sąd Rejonowy w Siedlcach na rozprawie w dniu 13 lipca 2016r. potwierdził fakt skazania J. J. dodatkowo wyrokami Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie z dnia 29 grudnia 2015r. w sprawie XIV K 793/15 i Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu z dnia 15 stycznia 2016r. w sprawie VK 959/15, jednakże z uwagi na brak konieczności kolejnego odroczenia tejże rozprawy nie miał podstaw do przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu dla Wrocławia Śródmieścia we Wrocławiu, bowiem z treści art. 35§2 kpk wynika, że jeżeli Sąd na rozprawie głównej stwierdza, że nie jest właściwy miejscowo może przekazać sprawę Sądowi właściwemu jedynie wówczas, gdy powstaje konieczność odroczenia rozprawy. W tej sytuacji, gdyby nawet przyjąć, że przedmiotowy wyrok wydał Sąd niewłaściwy miejscowo, to jest sprzecznie z art. 569§1 kpk, to zdaniem Sądu Okręgowego brak jest podstaw do przyjęcia, że obraza tego przepisu miała jakikolwiek wpływ na treść tego orzeczenia. Przepis art. 438 pkt 3 kpk zobowiązuje apelujących do wykazania wpływu naruszenia prawa karnego procesowego na treść orzeczenia, a w tym konkretnym przypadku żadna ze stron procesowych nie przedstawiła okoliczności mającej jakikolwiek wpływ takiej obrazy na treść wyroku. Sąd Rejonowy uwzględnił bowiem w przedmiotowym wyroku łącznym obydwa orzeczenia wydane po wyroku Sądu Rejonowego w Siedlcach w sprawie VII K 425/15 tj. wyrok Sądu Rejonowego dla Krakowa Śródmieścia w Krakowie w sprawie XIV K 793/15/S oraz Sądu Rejonowego dla Wrocławia Śródmieścia w sprawie V K 959/15, a zatem brak jest podstaw do stwierdzenia, że uchybienie, na jakie wskazują skarżący, miało wpływ na treść orzeczenia.

Nie bez znaczenia pozostaje też fakt, że postanowieniem Sądu Rejonowego Wrocław Śródmieścia z dnia 5 sierpnia 2016r. w sprawie V K 160/16 na podstawie art. 572 kpk w zw. z art. 17§1 pkt 7 kpk w zw. z art. 574 kpk umorzono postępowanie dotyczące J. J. o wydanie wyroku łącznego.

Sąd Odwoławczy nie podzielił natomiast zarzutu skazanego J. J., iż sądem właściwym do wydania wyroku łącznego jest Sąd Okręgowy w Gdańsku z uwagi na uprzednie skazanie J. J. za popełnienie przestępstwa z art. 148 § 1 k.k. Przypomnieć w tym miejscu należy, że zgodnie z treścią art. 569 § 1 k.p.k. w przypadku zaistnienia warunków do orzeczenia kary łącznej w stosunku do osoby, którą prawomocnie skazano lub wobec której orzeczono karę łączną wyrokami różnych sądów, właściwy do wydania wyroku łącznego jest sąd, który wydał **ostatni wyrok skazujący lub łączny w pierwszej instancji, orzekający kary podlegające łączeniu**. Zważyć należy, że wskazany przez skarżącego wyrok oraz orzeczona nim kara zostały uwzględnione w wyroku łącznym Sądu Okręgowego w Gdańsku z dnia 29 września 2008 r. w sprawie IV K 218/08, wyrok ten nie jest ostatnim chronologicznie orzeczeniem skazującym, a orzeczona nim kara nie podlega łączeniu.

W ocenie Sądu Odwoławczego także podniesiony przez skazanego zarzut dotyczący pozbawienia go prawa do obrony poprzez uniemożliwienie mu udziału w rozprawie głównej o wydanie wyroku łącznego jest niezasadny, bowiem jego obecność na rozprawie nie była konieczna. Sąd Rejonowy dysponował całym zgromadzonym materiałem dowodowym, niezbędnym do wydania wyroku łącznego, zaś na rozprawie obecny był jego obrońca, który w sposób należyty reprezentował jego interesy i sprawował jego obronę. W ocenie Sądu Okręgowego, w realiach niniejszej sprawy brak jest także podstaw do uznania, że orzeczona przez Sąd Rejonowy kara łączna w wymiarze 2 lat i 8 miesięcy pozbawienia wolności jest rażąco surowa. Sąd Rejonowy był władny wymierzyć skazanemu karę w granicach od 1 roku (najniższa kara podlegająca łączeniu) do 3 lat i 6 miesięcy pozbawienia wolności (suma kar orzeczonych trzema wyrokami). W tym miejscu przypomnieć należy, że instytucja wyroku łącznego nie stanowi rodzaju premii dla przestępcy popełniającego większą liczbę przestępstw, lecz opiera się na założeniu, że samo wydanie wyroku powinno być ostrzeżeniem dla skazanego przed popełnieniem nowego przestępstwa (por. także postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2003 r., sygn. akt IV KK 295/02, opubl. w OSNKW 2004, poz. 7 oraz postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 18 marca 1982 r., opubl. w OSNPG z 1981 r., nr 5, poz. 43). Obowiązkiem sądu jest zatem wydanie wyroku łącznego (art. 570 k.p.k.) tylko, jeżeli zachodzą warunki do orzeczenia nim kary łącznej (art. 569 § 1 k.p.k.), i po przyjęciu konfiguracji wyroków wedle reguł określonych w art. 85 k.k.

Wydając wyrok łączny, sąd orzekający, zgodnie z art. 85 a k.k. powinien przede wszystkim mieć na uwadze cele zapobiegawcze i wychowawcze, które kara ma osiągnąć w stosunku do skazanego, a także potrzeby w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa. W zależności od okoliczności konkretnej sprawy kara łączna może być wymierzona przy zastosowaniu zasady absorpcji (co sprowadza się do pochłonięcia kary niższej przez karę wyższą) lub zasady kumulacji (dążenie do sumowania wymiaru poszczególnych kar). W orzecznictwie ugruntowana jest zasada, iż im bliższe są związki czasowe i rodzajowe pomiędzy zbiegającymi się przestępstwami, tym bardziej wskazane jest zastosowanie przy wymiarze kary łącznej zasady absorpcji, natomiast im związki te są odleglejsze, tym pełniejsze winno być zastosowanie zasady kumulacji. Z kolei pośrednia zasada asperacji, z jednej strony pozwala uniknąć nieuzasadnionego premiowania sprawcy popełniającego kilka przestępstw, do czego prowadzi dyrektywa absorpcji, oznaczająca w istocie wymiar kary za jedno z przestępstw pozostających w zbiegu oraz praktyczną bezkarność w zakresie pozostałych, a z drugiej strony pozwala uniknąć konsekwencji w postaci kumulacji dolegliwości wynikającej z orzeczonych kar jednostkowych, a tym samym naruszenia zasad racjonalności wymiaru kary i zasad humanitaryzmu stosowania kar i środków karnych. Oparcie wymiaru kary łącznej na zasadzie absorpcji lub kumulacji traktować należy zatem jako rozwiązanie skrajne, stosowane wyjątkowo i wymagające szczególnego uzasadnienia, a podstawową regułą wymiaru kary łącznej powinna być zasada asperacji (zob. „Kodeks karny. Część Ogólna. Komentarz” pod red. A. Zolla, tom I, Zakamycze 2004 r., art. 86 teza 30, str. 1137). Ponadto zgodnie z ugruntowaną w orzecznictwie zasadą, na wymiar kary łącznej istotny wpływ ma zachowanie się oskarżonego w zakładzie karnym albo w środowisku, w którym znajduje się po prawomocnym skazaniu poszczególnymi wyrokami (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 12 września 1985 r., sygn. II KR 245/85, opubl. w OSNKW 1986/5-6/39). Przeciwno zastosowaniu zasady absorpcji w przypadku J. J. przemawiały także warunki i właściwości osobiste skazanego oraz sposób jego życia

przed popełnieniem tych przestępstw, jak również po ich popełnieniu, w tym wielokrotna karalność za różnego rodzaju przestępstwa, jak również, że w trakcie przebywania w zakładzie karnym, gdzie skazany nie funkcjonuje w sposób poprawny, o czym świadczy fakt karania go karami dyscyplinarnymi. Za takim orzeczeniem przesądziła również okoliczność, iż jest on osobą niepoprawną, całkowicie lekceważącą zasady porządku prawnego, która z popełnionych przez siebie przestępstw i orzeczonych za nie kar nie wyciąga żadnych wniosków zmierzających do zmiany postępowania na lepsze. Ze względu na wyżej wskazane okoliczności orzeczenie kary łącznej z zastosowaniem pełnej absorpcji naruszałoby unormowanie zawarte w art. 85a k.k., gdyż trudno racjonalnie byłoby wytłumaczyć tak łagodne traktowanie, premiowanie sprawcy dopuszczającego się dotąd wielu przestępstw, wskutek czego nie można byłoby założyć, że taka najniższa możliwa kara spełniałaby cele wychowawcze i zapobiegawcze w stosunku do skazanego. Ponadto, wymierzenie takiej kary skazanemu nie byłoby trafne z punktu widzenia potrzeb w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa, gdyż dawałoby przeświadczenie o zbyt pobłażliwym traktowaniu przez wymiar sprawiedliwości sprawcy wielu przestępstw. Powtórzyć także należy, że orzeczenie kary łącznej nie musi przynosić skazanemu korzyści, to jest orzeczenia kary łącznej w wymiarze niższym od arytmetycznej sumy poszczególnych kar, czy też poprzez zastosowanie zasady absorpcji. Jak wskazano wyżej wymiar kary łącznej zależy od stopnia związku przedmiotowego i podmiotowego zbiegających się przestępstw, a nadto kluczowe znaczenie przy wymiarze kary łącznej ma wzgląd na prewencyjne oddziaływanie kary, w znaczeniu prewencji indywidualnej i ogólnej. W realiach niniejszej sprawy, trafnie więc Sąd Rejonowy zastosował zasadę asperacji, albowiem nie ma żadnych podstaw, by „premiować” skazanego jako sprawcę więcej niż jednego przestępstwa poprzez doprowadzenie do sytuacji, gdy za dwa z trzech popełnionych przestępstw, które zostały uwzględnione w wyroku łącznym, uniknąłby on praktycznie kary. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy nie stwierdził podstaw do wydania orzeczenia o charakterze reformatoryjnym bądź kasatoryjnym. Na podstawie § 4 ust. 1 i 3 oraz § 17 ust. 5 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów niepłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2015 r., poz. 1801), Sąd Okręgowy zasądził od Skarbu Państwa na rzecz adw. A. M. kwotę 147,60 złotych (w tym 27,60 złotych podatku VAT) tytułem sprawowanej z urzędu obrony skazanego J. J. w postępowaniu apelacyjnym. Na podstawie art. 634 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 k.p.k., Sąd Okręgowy zwolnił skazanego od wydatków za postępowanie odwoławcze, stwierdzając, że poniesie je Skarb Państwa. Za rozstrzygnięciem tej treści przemawia sytuacja materialna skazanego, który obecnie pozostaje w warunkach izolacji penitencjarnej, nie osiąga dochodów, a ponadto jak wynika z opinii Zastępcy Dyrektora Zakładu Karnego w S., skazany ten posiada szereg zobowiązań finansowych, które podlegają egzekucji komorniczej. Mając na uwadze powyższe, Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 437 § 1 k.p.k. oraz art. 456 k.p.k.